17.3.2026

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle
HE 197/2025 vp

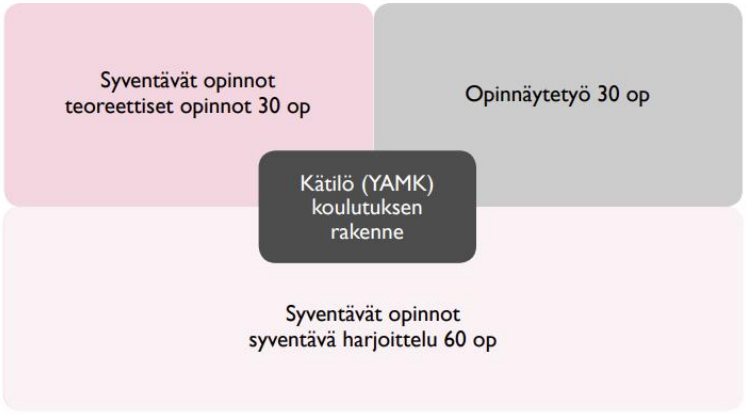
Tehyn täydentäviä näkemyksiä liittyen kätilökoulutuksen siirtämiseksi ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi

Tehy haluaa täydentää aikaisempaa kirjallista ja suullista asiantuntijalausuntoa ja tuoda esiin näkemyksensä huoliin, joita eduskuntakäsittelyn aikana on noussut.

1) ***Tehyn tietoon on tullut huoli siitä, että kätilökoulutuksen toteuttaminen ylempänä ammattikorkeakoulututkintona edellyttäisi lukuisia muutoksia ammattikorkeakoululainsäädäntöön (liittyen mm. koulutukseen pääsyn edellytyksiin, koulutuksen rakenteeseen ja sen kestoon). Lisäksi on esitetty huoli siitä, että tämä voisi heikentää ammattikorkeakoulututkintojärjestelmän yhtenäisyyttä ja tunnistettavuutta.***

   On selvää, että kätilökoulutuksen muuttaminen ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi edellyttää muutoksia sekä ammattikorkeakoululakiin että asetukseen ammattikorkeakouluista. Tehy katsoo, että muutokset ovat helposti toteutettavissa ja ne olisivat teknisluonteisia. Kyse on siitä, halutaanko kätilökoulutusta kehittää ja siirtää se ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi.

   Koulutusrakenteeksi esitämme Mettälä, Äimälä, ym. vuoden 2019 selvityksen mukaista rakennetta kätilökoulutukseen YAMK-tutkintona. Koulutus sisältää teoreettiset opinnot (30 op), harjoittelut (60 op) ja opinnäytetyön (30 op), yhteensä 120 op seuraavasti:

Kuvio 3. Kätilö (YAMK) -koulutuksen rakenne

Tehy esittää kätilökoulutuksen kestoksi 120 opintopisteen laajuista ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoa. Tämä edellyttää ammattikorkeakouluasetukseen muutosta nykyisten ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuudesta. Voimassa olevan asetuksen 3 §:n mukaan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen laajuus on 60 tai 90 opintopistettä. Myös 120 opintopistettä on mahdollista, jos tutkinto järjestetään kansainvälisenä yhteistyönä. Mikäli kätilökoulutus siirrettäisiin ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi, tulisi asetusta muuttaa siten, että opintojen laajuus voisi olla myös 120 opintopistettä, joka noudattaa myös yleistä Bolognan prosessin mukaista tutkinnon laajuutta maisterikoulutuksissa.

Jotta ammattipätevyysdirektiivin edellyttämä vähimmäistuntimäärä automaattisen tunnustamisen edellytyksistä kahden vuoden kätilökoulutuksen osalta täyttyisi, tulee asetuksen 3 §:ään muuttaa siten, että kätilökoulutuksen osalta lukuvuoden työpanos olisi 1800 tuntia nykyisen 1600 tunnin työpanoksen sijaan. Tämä voitaisiin säätää EU-direktiivin mukaisena poikkeuksena. Bolognan prosessin yhteydessä laadittujen eurooppalaisten linjausten mukaan täysipäiväisen opiskelun työmäärä vaihtelee 1500–1800 tunnin välillä.

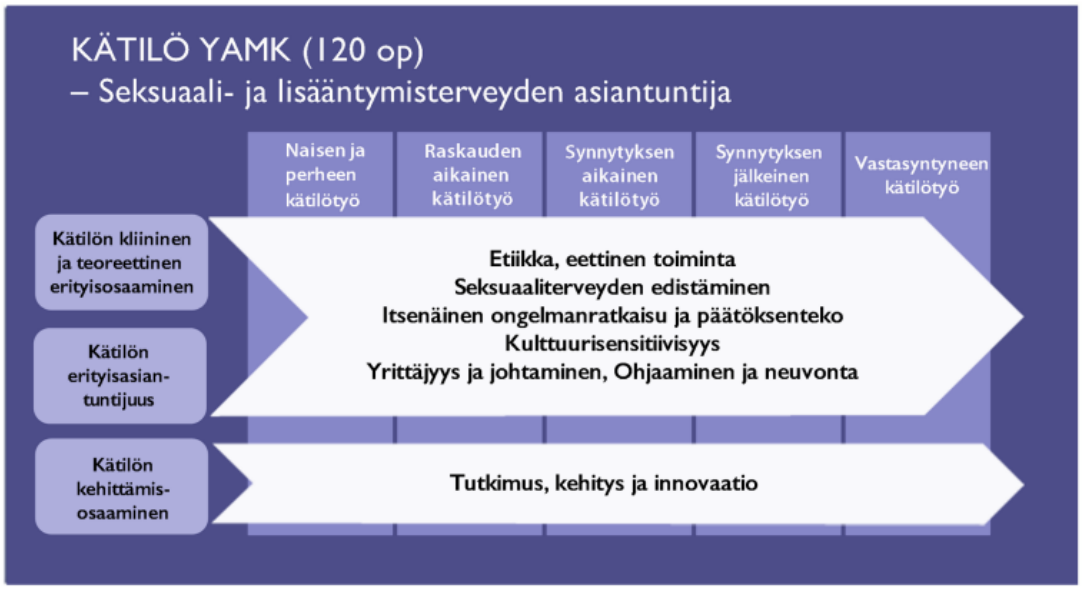
Edellä mainitut muutokset mahdollistavat ammattipätevyysdirektiivin mukaisen kätilökoulutuksen ilman koulutuksen jälkeistä 1 vuoden mittaista työkokemusvaatimusta kätilön työstä automaattisen tunnustamisen edellytyksenä. Tämän myötä automaattiseen tunnustamisen saavuttaminen jopa nopeutuisi suhteessa hallituksen esitykseen kätilökoulutuksesta.

Tehy esittää, että mikäli kätilökoulutus siirretään ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi, ammattikorkeakoululain 25.3 §:n mukainen vähintään kahden vuoden työkokemus kriteeri poistetaan ainakin kätilökoulutuksen osalta laista. Lisäksi ammattikorkeakoululain 14.2 §:ää tulee muuttaa siten, että ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata vähintään yhden lukuvuoden ja enintään kahden lukuvuoden päätoimisia opintoja yhden lukuvuoden ja enintään puolentoista lukuvuoden sijaan. Tehy katsoo, että myös hallituksen esityksen ehdotus edellyttää tämän kohdan muuttamista, sillä hallituksen esityksessä esitetty malli, jossa kätilökoulutuksen laajuus olisi 3000 tuntia ja suorittamisaika puolitoista lukuvuotta ei ole realistinen. Tutkintoa ei ole mahdollista suorittaa hallituksen esityksessä ehdotetussa ajassa.

Ammattikorkeakouluista annetun asetuksen 2.2 §:ään tulisi lisäksi lisätä, että ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin kuuluu ammattitaitoa edistävä harjoittelu.

2) ***Tehyn tietoon on tullut näkemys, että nykyistä ammattikorkeakoulututkintoa ei voida nostaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tasolle ilman merkittävää koulutuksen sisällöllistä uudistamista, koska ylempi tutkintotaso edellyttää viitekehystason 7 mukaista osaamista nykyisen tason 6 sijaan.***

Tehy muistuttaa, että kätilö YAMK-tutkintona edellyttää myös koulutuksen sisällöllistä uudistamista. Koulutuksen sisällöllinen uudistamistarve on nähty jo kauan aikaa sitten ja sitä on käsitelty Kätilö AMK -tutkinto, YAMK-tutkintona -selvityksessä (2019) ja Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa Kätilökoulutukselle uusi suunta, Selvitys rakennevaihtoehdoista (2015:11). Kätilökoulutuksen kehittämiseen on nyt oiva mahdollisuus, kun kaksoistutkintouudistusta tehdään muutenkin. Kaksoistutkintouudistukseen suunniteltua hankerahoitusta voisi kohdentaa Tehyn esityksen mukaisen koulutuksen uudistamiseen. Kätilön ammatissa toimiminen Suomessa edellyttää EQF 7 -tason mukaista, itsenäisen toiminnan ja tutkimuksen mahdollistavaa erityisosaamista, joka rakentuu laaja-alaisista ja pitkälle erikoistuneista kätilötyön teoreettisista tiedoista, kliinisistä taidoista sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaamisesta. Tutkimus- ja kehittämisosaamista ja sen hyödyntämistä työelämässä tulee painottaa kehitettäessä kätilö YAMK-tutkintoa (Äimälä ym., 2019). Aiemmassa selvityksessä kätilökoulutuksen uudistamisesta YAMK-tutkinnoksi on tuotettu osaamiskuvaus kätilölle ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tasolle eli EQF 7 tasolle (Mettälä, Äimälä ym. 2019 s. 44):

Kuva 1. Ehdotus kätilön osaamiskuvauksesta EQF 7 -tasolla (Haapio & Kondelin, 2018)

3) ***Tehyn tietoon on tullut huoli, että Tehyn ehdottama koulutusmalli ei vastaa ammattipätevyysdirektiivin edellyttämiä tuntimääriä. Hallituksen esityksessä todetaan, että direktiivin vaatimukset huomioiden tutkinnon laajuudeksi muodostuisi arviolta 135 opintopistettä, jolloin koulutuspolun kokonaiskesto olisi noin 7 vuotta ja 9 kuukautta (sisältäen kaksi vuotta työkokemusta) tai ilman työkokemusvaatimusta noin 5 vuotta ja 9 kuukautta. Tämä on ristiriidassa hallituksen esityksessä esitetyn mallin kanssa, jossa opintojen kokonaiskesto on arvioitu viideksi vuodeksi.***

Tehy esittää aiemmin todetun mukaisesti, että asetuksessa ammattikorkeakouluista säädetään kätilökoulutuksen opiskelijan lukuvuoden työpanoksen laajuudeksi 1800 tuntia, nykyisen 1600 tunnin sijasta. Tällöin 120 opintopisteen laajuinen koulutus riittää ammattipätevyysdirektiivin kätilön pätevyyden automaattisen tunnustamisen saavuttamiseksi (yht. 3600 tuntia). Kätilöksi valmistumisen kokonaisaika olisi noin 5,5 vuotta sisältäen sairaanhoitajan amk-tutkinnon (210 op, noin 3,5 vuotta).

Hallituksen esityksessä esitetään, että koulutuksen kokonaisaika on yhtä pitkä eli 5,5 vuotta sisältäen sairaanhoitajan amk-tutkinnon (210 op, n. 3,5

v), jonka jälkeen suoritettaisiin 18 kk:n ja 3000 tunnin laajuinen säädelty kätilön koulutus. Tehyn mallissa kätilön osaaminen nousee nykyisestä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tasolle (EQF 7), kun ehdotetussa mallissa koulutus jää nykyiselle tasolle (EQF 6). Tehyn ehdotus tukee myös hallituksen tavoitetta suomalaisten osaamistason nostamiseksi.

4) ***Tehyn tietoon on tullut näkemys siitä, että perustutkinnon kaltaisten koulutusten siirtäminen ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin ei ole tarkoituksenmukaista, sillä se hämärtäisi tutkintotasojen välistä selkeää työnjakoa.***

Tehy haluaa muistuttaa, että laillistetun kätilön ammatilla ja koulutuksella on todella pitkät perinteet ja se on vakiintunut sosiaali- ja terveydenhuollon ammatti Suomessa, joka muodostuu selkeästi määriteltävästä ammattitoiminnan kokonaisuudesta ja on erotettavissa kaikista muista ammateista. Työnjaon näkökulmasta kätilön tehtävässä edellytetään laillistetun kätilön pätevyyttä. Lisäksi esittämämme kätilön YAMK-koulutus tarjoaa kätilöille selkeän ja osaamistasoa nostavan koulutusjärjestelmäämme kuuluvan ylemmän tutkinnon. Ehdotukset koulutuksen sisällöllisistä muutostarpeista on esitetty jo yllä aiemmin Mettälä, Äimälä, ym. 2019 selvitykseen pohjautuen. Myös Karttusen ja Vallimies-Patomäen 2015 selvityksessä parhaaksi ammattipätevyysdirektiivin vaatimukset täyttäväksi koulutusvaihtoehdoksi muodostui kätilön koulutus ylempänä ammattikorkeakoulututkintona. Perustelut liittyivät terveydenhuollon ja kätilötyön muuttuviin osaamisvaatimuksiin sekä pohjoismaisen kätilökoulutuksen ja myös vaativissa asiantuntija tehtävissä toimivien sairaanhoitajien koulutuksen kansainvälisten kehitystrendien mukaisiin mahdollisuuksiin.

Mettälän, Äimälän, ym. (2019, s.78) raportin mukaisesti kätilökoulutus on Ruotsissa sairaanhoitajakoulutuksen pohjalle rakentuva 90–120 op:n laajuinen master-tason (EQF 7) korkeakoulutus. Myös Norjassa koulutus rakentuu sairaanhoitajakoulutuksen pohjalle ja johtaa suoraan master-tason tutkintoon ja on laajuudeltaan 120 op (EQF 7). Islannissa sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen suoritettava kätilökoulutus on 120 op:n laajuinen ja on kätilökoulutuksen opettajaverkostolta saadun tiedon (2025) perusteella muuttunut master-tason (EQF 7) koulutukseksi.

Suomen koulutusjärjestelmässä on jo nykyisin kliinisen asiantuntijuuden suuntautumisvaihtoehto sosiaali- ja terveysalan ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa. Esittämämme koulutusratkaisussa on vastaava lähestymistapa ja kätilökoulutuksen kehittämisessä kliinisen

asiantuntijuuden suuntausta voidaan hyödyntää. Kätilön YAMK-tutkinto tähtää laillistetun kätilön ammattiin, joka edustaa kätilön AMP-asiantuntijatasoa (Advanced Midwife Practitioner, EQF 7).

5) ***Tehyn tietoon on tullut näkemys siitä, että nykyisen kätilökoulutuksen tuottama osaaminen olisi riittävää eikä vaatisi huomattavaa kehittämistä.***

Nykyinen kätilökoulutus tuottaa riittävää osaamista kätilön ammattiin. Muutostarve kätilön koulutusrakenteesta nousee ammattipätevyysdirektiivin kätilön koulutukselle asetetuista vähimmäisvaatimuksista koulutuksen laajuuteen ja ajalliseen kestoon liittyen. Suomessa uudistukseen kytkeytyy myös muiden ns. hoitotyön kaksoistutkintojen (ensihoitaja amk, terveydenhoitaja amk) uudistamisen tarve useiden samantasoisten tutkintojen suorittamisen vähentämiseksi. Kätilökoulutuksen uudistamiselle on nyt direktiivin edellyttämä tarve ja mahdollisuus. Kätilön koulutuksen uudistaminen hallitusohjelmatavoitteen mukaisesti koulutustasoa nostamalla ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi on vetovoimainen ja motivoiva koulutusratkaisu, kun kätilöiksi haluavat jatkavat kätilön opintoihin sairaanhoitaja, amk-tutkinnon jälkeen.

Hallituksen esityksessä uhkana on, kätilökoulutuksen vetovoiman hiipuminen, kun sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen suoritettavat erikseen säännellyt kätilön koulutus ei ole koulutustasoa nostattavaa koulutusta, vaikka koulutuspolku kätilöksi kestäisi 5,5 vuotta tai jopa pidempään. Mikäli koulutuksen vetovoima hiipuu hallituksen esityksen mukaisen koulutusrakenteen vuoksi, seuraa siitä myös kätilöiden työvoimapula, mikäli sairaanhoitajaksi valmistuvat eivät kiinnostu jatkamaan kätilön koulutukseen. On kuitenkin tärkeää, että kätilöksi pätevöityminen sisältään sairaanhoitajan koulutuksen, koska kätilön työssä tarvitaan myös sairaanhoidollista osaamista ja sairaanhoitajaksi laillistuneilla kätilöillä on Suomessa laaja-alainen osaaminen kätilö- ja hoitotyöstä ja kätilöiden työllistymismahdollisuudet paranevat.

Keskustelun yhteydessä on tullut ilmi, että Ruotsissa ja Norjassa kätilöpula johtuisi kätilökoulutuksen rakenteesta, jossa kätilökoulutus on ylempi korkeakoulututkinto ja suoritetaan sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen. Kätilöpulan ensisijaiset syyt johtuvat kätilötyön olosuhteista mm. synnytyssairaaloiden keskittämisen ja karsimisen vuoksi. Tämä on johtanut myös kätilöiden osa-aikatyön yleistymiseen. Lisäksi koulutuksen aloituspaikkoja ei ole lisätty työvoimatarpeen mukaisesti.

Helsingissä 17.3.2026

Millariikka Rytkönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja

Juha Kurtti, koulutusasioiden päällikkö, juha.kurtti@tehy.fi
Ira Hietanen-Tanskanen, yhteiskuntasuhteiden päällikkö,
ira.tanskanen-hietanen@tehy.fi